Dissertatio medica inauguralis, de tussi convulsiva ... / Eruditorum examini subjicit Jacobus Callanan.

Contributors

Callanan, Jacobus.
University of Edinburgh.

Publication/Creation

Edinburgi : Apud Murray et Cochrane, 1795.

Persistent URL

https://wellcomecollection.org/works/fgf5z49x

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
https://wellcomecollection.org

3

DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS, DE TUSSI CONVULSIVA;

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GEORGII BAIRD, SS. T.P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimæ FACULTATIS MEDICÆ decreto;

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit

JACOBUS CALLANAN,
HIBERNUS,
A. B. TRIN. COL. DUB.
NEC NON
DUB. MED. SOCIET. SOC. EXTRAORD.

Sin in processu cœpit crudescere morbus,
Tum vero ardentes oculi, atque attractus ab alto
Spiritus, interdum gemitu gravis; imaque longo
Ilia singultu tendunt: it naribus ater
Sanguis; et obsessas fauces premit aspera lingua.

Virg. Georg. iii.

Ad diem 24 Junii, hora locoque solitis.

EDINBURGI:
APUD MURRAY ET COCHRANE.
MDCCXCV.

DISSERTATIO MEDICA
INAUGURALIS,
DE
TUSSI CONVULSIVA;

QUAM,
ANNUENTE SUMMO NUMINE,
In Academiae Regiunae Almedum Vni.
D. GEORGII BAIRD, SS. T. P.
NEC NON
Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,
Et nobilissimae FACULTATIS MEDICAE decreto,
PRO GRADU DOCTORIS,
summisque in medicina honoribus ac privilegiis
rite et legitime consequendis;
Eruditorum examini subjicit
JACOBUS GALLANAN,
HIBERNUS,
A. B. Trin. Col. Dub.
NEC NON
Doc. Med. Societ. Soc. Extraneus.

REVERENDO D. BRICKELL

DE CASTLE NOCK,

IN COMITATU DUBLINIENSI,

VIRO MORIBUS PROBO, LITERIS ORNATO,

ET MULTIS TAM PUBLICIS QUAM PRIVATIS

VIRTUTIBUS VERE SPECTABILI,

HANC DISSERTATIÓNEM,

STUDIORUM PRIMITIAS,

AMICITIÆ GRATIQUE ANIMI PIGNUS,

DAT, DICAT, CONSECRATQUE,

JACOBUS CALLANAN.

DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS, DE TUSSI CONVULSIVA.

AUCTORE J. CALLANAN.

INTER varios morbos, quibus hominum genus ab ineunte ætate ad extremum uſque ſtadium vitæ plectuntur, nulli tam acrem Medici curam ſtudiumque, quam ii, qui naſcuntur e contagione, ſolicitant; non ſolum quod proxima eorum cauſa denſiſſimis tenebris adhuc obducta latet, ideoque calamitatem amovendi methodus incerta, verum etiam, quod infantulos præcipue infeſtant, in quibus

quibus viam ſternunt aliis diverſiſque morbis, qui vitam miſere excruciando mortem ſæpius per optabilem reddunt. Inter tales Pertuſſis, de qua hic differere propoſui, enumeranda eſt, quæ pulmones, viſcus valde tenue et vitæ neceſſarium, afficiendo, aliis multis, et maxime ſævis malis originem præbet. Sic a CULLENO definitur: "Morbus contagioſus, Tuſſis Convulſiva, ſtran-
"gulans, cum inſpiratione ſonorâ, iteratâ, ſæpe
"vomitus."

Tempus laboremve varias appellationes variis auctoribus huic morbo inditas enumerando, non eſt in animo terere, aut exquirere utrum veteribus notus necne ſit, ſed rectà ad hiſtoriam, quâ poſſum curâ, deſcribendam tranſire.

HISTORIA.

Pertuſſis initio plerumque ſub catarrhi communis ſpecie graſſatur; laſſitudine, dolore et gravedine capitis, oculorum rubore, ſternutatione, raucitate aliquâ, anorexiâ, una cum levi tuſſi ſtipatur.

patur. His ſymptomatibus dies aliquot, vel etiam hebdomidas, obtinentibus, tandem morbus propriam formam induit, frequentior vehementiorque tuſſis evadit, muſculique reſpirationi inſervientes adeo violenter in contractiones excitantur, ut nomen Tuſſis Convulſivæ jure morbo inditum ſit. Per has contractiones involuntarias, et ſæpius repetitas, pulmones adeo aere orbantur, ut æger plenam inſpirationem cito facere cogatur, aer per rimam glottidis, nunc ſpaſmodice coanguſtatam inſolita vi irruens, ſonum ſibulum clangoſumque, ore vulgari *Hoop* vel *Kink* dictum, edit. Hoc tamen ſignum, quantumvis peculiare ſpecificumque, nonnunquam per totum morbi decurſum abeſt, quanquam haud ambigi poteſt, tuſſim ſuâ naturâ convulſivam eſſe. Hac inſpiratione ſonorâ peractâ, expirationes convulſivæ de novo recrudeſcunt, et alternatione bis terve repetitâ, paroxiſmus, ut plurimum, (quamvis tuſſis in principio arida et ſicca eſt), excreatione muci exigui cærulei coloris, e pulmonibus vel ventriculo ejecti, terminatur; aut ſaltem multum levaminis dyſpnœæ et aliis gra-

vioribus ſymptomatis affertur. Morbus faciem ſibi propriam adeptus, ſemper fere in ſecundum vel tertium menſem protrahitur; nec deſunt exempla in quibus totum annum, vel multo diutius, permanſiſſe fertur. Haud vero dubitandum eſt, * quin diverſis anni tempeſtatibus diuturnitate et acerbitate morbus variet, multo mitior æſtivo quam autumno aut brumali tempore evadens; et cauſa in aprico eſt, calor æſtivus ſanguinem ad corporis ſuperficiem eliciendo, et ſpiracula cutis relaxando, congeſtionem in pulmonibus, ideoque fontem irritationis perennem amovet; aliquando tamen vero ſymptomata phlogiſtica multo graviora verno tempore quam brumali vigent.

Paroxyſmi tuſſiendi ad incerta intervalla redeunt, periodi nullius certæ tenaces. Interdiu dum æger ludis indulget, ſubito ingruunt, noctu vero frequentiores invadunt, et nonnunquam periodicis ſtatutiſque acceſſionibus, more febrium intermittentium, teſte HUXHAMIO, recurrunt. "Doctori HOME

" ſemel

* Vide Chalmers, de Morbis Meridionalis Carolinæ.

" ſemel tuſſim remittentem videre contigit, quæ
" certâ horâ adveniebat, per horam unam vel alte-
" ram, inſtar convulſivæ, ægrum agitabat, et dein
" uſque ad eandem horam noctis inſequentis,
" ceſſabat."

Paroxyſmi advenientis præmonet ægrum ſenſus titillationis et moleſtia quædam ad partem laryngis ſuperiorem, cum ſenſu conſtrictionis, aut etiam doloris, in pectore; adventantique paroxyſmo quaſi obviam iturus, guttur manibus prehendit, pedeſque terræ violenter impingit. Quinetiam cuicunque obvio tenaciter adhæret, quo ſuccuſſionem violentam a tuſſi toti corpori illatam evaderet, vel ab adſtantibus, ut ſe ſuffulcirent, exorat. Paroxyſmo finito, aliquamdiu æger anhelat, ſpiritum celeriter raptimque trahens, et manifeſte defeſſus apparet, et ſi e loco ſe movere tentaret, inſtar ebrii, huc et illuc vacillat titubatque; cito vero ſeſe ad ludum, vel quodcunque aliud negotium, in quo occupatus fuit, accingit; et cibum, quem ſæviente paroxyſmo faſtidioſe reſpuebat, voraciter ſibi appoſitum petit.

Quo copiosior crassiorque expectoratio fit, eo mitiores brevioresque tussiendi paroxysmi evadunt. Tussis vi ingenti crebre revertendo, transitum sanguinis per pulmones non interpellare non potest; ideoque reditui ejusdem libero a capite manifeste obest. Hinc facies sanguine turget, venæ tument, arteriæ micant fortius celeriusque, caput dolet et vertigine afficitur, aures tinniunt, oculi prominent, palpebræ tumescunt, vultus tandem livet nigrescitque; et interdum vehementer adeo sævit Tussis, ut sanguis ex naribus, pulmonibus, vel etiam, ut auctores autumant, ex oculis auribusque * prosiliat, fæces et urina invitis ægris elabuntur, singultus sæpe adest.

Aliquando Pertussis sine ullâ febre stipante invadit; et SYDENHAMUS, in morbis depingendis apprime sagax, se morbum febre comitante nunquam vidisse testatur. Sed febris aliquando una cum tussi accedit, huic interdum subsequitur, et semet, nisi post intervallum aliquot dierum, non ostendit.

---

* Vide Butter et Chalmers, de hoc morbo.

oſtendit. Quanquam fere ſemper eſt continua, tamen, veſperaſcente die, vis ejus intenditur, graviorque per noctem ad lucem uſque ſævit. Si ritè febris Tuſſim Convulſivam ſtipantis indolem perpendamus, quoniam aliquando initio omnino abſit, ſæpeque per totum morbi decurſum adeo lenis, ut vix, aut ne vix quidem percipienda ſit, celeb. CULLENO adſtipulari neceſſe erit, febrem haud neceſſario tuſſim excitare, et pyrexiam in omni graviore caſu ſymptomaticam eſſe tantum, irritationis violentis per univerſum ſyſtema tuſſi excitatæ. Dyſpnœâ ægri ſæpe vexantur, præcipue paroxyſmo appetente et deſinente; alvus ſæpe per totum morbi decurſum eſt tarda, urina pallida, ſed fere ſedimentum deponit; extrema corporis præter conſuetudinem frigeſcunt, ut in omnibus accidit febribus ubi humorum impetus ad viſcus quodlibet præter ſolitum determinatur. E copia ſanguinis capite accumulatâ, multum periculi ægro imminet, paroxyſmo ſubſtante, ne apoplexiæ aut convulſionibus ſuccumbat. Infantibus, quorum corporum compages flaccida, in præcipiti res eſt,

ne

ne concuſſione muſculorum violentâ tuſſis viam patefaciat herniis, ani prolapſui, aſthmati, obſtructionibus viſcerum abdominalium, rachitidi, phthiſi pulmonali, memoriæ lapſui, &c.

Pertuſſis, æque ac alii contagioſi morbi, tantum ſemel aliquem afficit; et qui laxa corporis compage et irritabilitate nimia gaudent, ei ſunt præcipue obnoxii; unde liquido patet, quare infantes, quam provectiores ætate, potius aggreditur. Corpora firmiora et matura ætas, quanquam ad hanc contagionem recipiendam minus apta videntur, attamen ab eâ haud raro afficiuntur.

Auctores nonnulli ſibimet perſuaſere, eundem ſæpius ſemel Tuſſi Convulſivâ affectum eſſe; ſed hæc opinio haud omnino veriſimilis eſſe videtur: minime vero negandum eſt, tuſſiendi paroxyſmos ad tempus inducias facere, aëre ſudo et calido, poſtea * vero humido, frigido, et ventoſo recurrente, iterum recrudeſcere. Haud facile animo inducerer credere morbum ſic recidivum ex effectibus

* Vide Chalmers.

tibus consuetudinis tantum, post intervallum, redire.

Sunt et alia duo signa, quæ operæ pretium est hic notare *, utpote rariora, et ab auctoribus maximi nominis de hoc morbo differentibus præterita. Unum est, tumor partem anteriorem asperæ arteriæ occupans, qui ex aëre effuso in telam cellulosam originem ducit, inter inspirandum et expirandum portione aëris quâdam irruente per aperturam inter cartilagines factam, ruptis fibris adnectentibus, tumor ad magnam molem tandem evadit, et curam medici sedulam exigit. Fibras annulos cartilagineos asperæ arteriæ connectentes a tussis violentiâ disrumpi posse, non satis liquet, et præstat de re adeo obscurâ nihil conjectari, quam opinionibus parum accuratis, neque ad rem bene exponendam pertinentibus, nosmet irretire. Alterum est gangræna mediam genam obsidens, partesque vicinas erodens, celeremque ægro mortem intentans. Hanc ex debilitate extremâ oriri

* Vid. D. Hall's Differt. Inaug.

poſſe vix dubitandum eſt, utpote quæ ſtadiis extremis tantum evenire dicitur, idemque in aliis morbis debilitate ſtipatis conſpicere licet.

DIAGNOSIS.

Tuſſim Convulſivam equidem a catarrho communi per aliquot (ut ſupra in hiſtoria morbi memoratum eſt) hebdomadas vix ullo modo diſcernere valemus. Morbo vero epidemice graſſante, viciniamque totam pervagante, præcipue ſi ejuſdem familiæ ſingulos viciſſim corripiat, vix in dubio res eſſe poteſt. Hic morbus ab aſthmate facile dignoſcitur reputantibus, quod in poſteriore ſpiritus difficilis ſenſuſque conſtrictionis in pectore per intervalla recrudeſcit; e contra, nullis ſtatutis intervallis Pertuſſis ægros invadit. Aſthma longe lateque per populum nunquam ſævit: In ſingulos tantum impetum faciens, provectiores ætate ſæpius multo quam infantes aut pueros aggreditur. Nunquam e contagione naſcitur. Vomitus rarius multo quam in Pertuſſi accidit. Quod vero Tuſſim Convulſivam ab aſthmate, et ab omni alio

tuſſis

tuſſis genere clare ſecernit, eſt inſpiratio peculiaris, ſonora, quæ neminem, qui eam ſemel attentus audiverit, in poſterum latere poteſt.

Quæ Morbum Excitant.

Hic morbus ex contagione ſpecificâ humano corpori admotâ originem ducit; de naturâ vero et origine hujus contagii noſmet ex toto ignaros confitemur. Sed hoc notatu dignum videtur, contagionem per aërem longe lateque diſſeminari, ex eo quod, multi procul amoti, quos inter et ægros nullum commercium intercedit, quantum detegi poſſit, eodem tempore * morbo corripiuntur. Quanquam contagioni ſpecificæ, ut modo dictum eſt, ſemper Tuſſis Convulſiva ortum debet, multa tamen vim intendere, et morbum ipſum multo graviorem reddere valeant. Hujuſmodi ſunt omnia quæ corpus ſtimulant irritantve, ut frigus poſt calorem alicui corporis parti admotum, exercitatio vehementior, cibus non modo quantitate

 nimiâ,

* Vide Chalmers, de Morbis Meridion. Carolinæ.

nimiâ, ſed qualitate prava, et potiſſimum decoctu difficilis; mucus viſcidus tenaxque bronchias infarciens, irritationes ex vaporibus aut odoribus ingratis, vociferatio, et alia hoc genus, potus frigidus, corpore præter conſuetudinem calefacto; potiſſimum vero concitationes animi violentes, ut ira, gaudium repentinum, mœror, paroxyſmum inducunt.

CAUSA PROXIMA.

De natura et operandi modo cauſarum proximarum, multis in morbis, inter auctores lites agitantur et contrarias ſæpe in opiniones dilabuntur; in nullis autem quam in ſpaſmodico-convulſivis et contagioſis commenta eorum magis confuſa videntur. De ſede, et exinde de cauſa proxima, ſcriptores medici multum diſcrepabant; alii in pharynge, alii in larynge, alii in pulmonibus, alii in ventriculo, ſtatuere volunt. Nobis ſententia, quæ in pulmonibus ſedem ponit, magis arridet, et cauſam proximam eſſe, ſummam et exquiſitam totius ſyſtematis pulmonum irritabilitatem, quæ e cauſa le-

viſſima

viſſima excitante fibris muſcularibus bronchiorum, laringis, et præcipue glottidis, ſpaſmos violentos inducit. Quo pacto hic effectus e contagione oriatur, adhuc ignotum eſt; tantum hoc pro certo eſt cognitum, diverſas corporis partes, potiſſimum vero pulmones, magis ſenſiles ex impetu eos verſus humorum reddi.

RATIO SYMPTOMATUM.

Inſpiratio ſonora.—Hic ſonus peculiaris, qui ab omnibus pro ſigno morbi pathognomonico exiſtimatur, e conſtrictione ſpaſticâ glottidis exoritur, aëre per viam coarctatam irrumpente, pulmonibus maxima aëris antea recepti parte per expirationes iteratas jam orbatis. Tuſſis.—Contagium, humores eliciendo pulmones verſus, hos magis irritabiles reddit; exinde fibræ muſculares ſtimulantur, et tuſſis, initio ſicca, evadit. Sed interjecto tempore humores magis magiſque coacervantur, unde ſecretio auctior tuſſiſque humida fit. Dyſpnœa.—Quantitas humorum, hoc in morbo, ſummo

mo impetu pulmones verſus determinatur, et ibi, per expirationes ſæpe repetitas, per longum temporis ſpatium accumulatur. Vaſa ſanguifera nunc diſtenſa, veſiculas aëriferas comprimere, et aëris adeo vitæ ſuſtentandæ neceſſarii liberam ingreſſionem impedire neceſſe eſt, unde anhelatio et ſpiritus difficilis non oriri non poſſint. Dilatatio pulmonum impedita reditui ſanguinis ex capite impedimento eſt; unde venæ tument, arteriæ celerius fortiuſque micant, et vaſis minimis ruptis, hæmorrhagiæ aliquando accidunt. Symptomata ſubindè tantum occurrentia, qualia ſunt hernia, urinæ et ſtercorum excretio involuntaria, prolapſus ani, facile explicari poſſunt ab actione validâ et convulſivâ muſculorum abdominalia viſcera comprimentium. Apoplexia, paralyſis, et memoriæ jactura, ex ſanguinis congeſtione in vaſis capitis, facile oriri poſſunt.

PROGNOSIS.

In prognoſi inſtituendâ, habitus et temperamentum ægri cum ſymptomatum ſævitiâ conſide-

randa

randa ſunt. Pyrexia et Dyſpnœa maximum denunciant periculum: raro niſi his urgentibus funeſtus eſt morbus. Teneris infantibus, duos annos et infra natis, plerumque magis exitialis eſt: ſub dentitionem his periculoſior fit. Sin pueros ſcrophuloſa pulmonum labe affectos aggrediatur Pertuſſis, iis res in præcipiti verſatur: morbillis adjunctis, frequenter periculoſa fit. Sanguifluxus profuſus periculum intentat ut plurimum; e contra, modicus ſalutem portendit. Alvus fuſa mitiorem morbum, pertinaciter adſtricta, graviorem indicat. Quo magis ſonora inſpiratio, eo diuturnior periculoſiorque eſt morbus. Cutis ſicca et arida, expectoratio parca, vomitus in paroxyſmo nullus, cephalalgia gravis, vel convulſiones, apoplexia, epilepſia, aut magna debilitas, ſunt mali ominis. Si vermibus aut dyſenteriâ eodem tempore æger vexatur, morbus diutius protrahatur, et periculum intentet. Si autem in intervallis febris et dyſpnœa abſint, ſomnus naturalis et alvus libera, cutis humida, ſponte plerumque morbus evaneſcit, et periculi fere expers eſt.

Ratio

RATIO MEDENDI.

Omnes medici uno ore conclamant, medelam hujus morbi imprimis esse difficilem, et artem eorum hucusque elusisse. Medicina vim ejus tantum infringere posse videtur, sed neutiquam penitus profligare, antequam cursum naturalem peregit. Ubi systema semel contagione imbutum est, quâ ratione corrigi aut inde expelli potest, (ut CULLENUS observat), prorsus ignoramus: statutum temporis spatium morbus exigere videtur postquam semel corpori incubuit, in morem aliorum morborum e contagione originem trahentium, ad cursum peragendum: processu vero morbi, (ut in aliis morbis spasmodicis accidit), vi consuetudinis solâ, non contagii operatione malum protrahi, probabile CULLENO videtur; et huic opinioni fidem consiliat terror inopinatus, qui radicitus sæpe morbum sustulit. Rebus ita se habentibus, et nullis adhuc medicamentis compertis brevi morbum expellere quæ valeant, nihil aliud primo stadio morbi, quam signorum violentiam, levare possumus.

Ex

Ex omnibus ſignis, febris præcipue curam ſolicitat, quæ longe maximam partem eorum qui fato ſuccumbunt, ſtrangulat. Poſtquam vero febris penitus ſublata, aut ſaltem mitior reddita eſt, tuſſis ſedulam attentionem expoſtulat, quæ quanquam ſola per ſe raro funeſta eſt, tamen propter multa mala (quæ ſupra numeravimus) quibus anſam præbeat, ſumma diligentia ad eam primo limine compeſcendam noſmet accingamus, oportet.

Præcipuæ igitur indicationes curativæ ſunt; 1*mo*, Pyrexiam, ejuſque effectus, amovere; 2*do*, Tuſſim penitus profligare, vel ſaltem mitiorem reddere.

Ad priorem indicationem, ſequentia videntur eſſe efficaciſſima.

Sanguinis miſſio.—Quod ad venæſectionem attinet, auctores contrarias in opiniones diſtrahuntur. " Repetitâ venæſectione et catharſi SYDENHA-" MUS ſagax affirmat ſe morbum debellâſſe, poſt-" quam in variis, atque in omnis fere generis re-" mediis, operam perdidit." Alii quoque auctores, initio, ubi inflammationis ſymptomata urgent,

ſuadent. MILLAR vero tali remedio omnino adverſatur. Ubi vero ſigna plenitudinis ſunt manifeſta, pulſus plenus, validus, celer, et durus, reſpiratio laborioſa et difficilis, vultus tumefactus, oculi ſanguine ſuffuſi, et ſputum cruore tinctum, ſanguis, utpote hæmoptyſin et inflammationem pneumonicam præveniens, extrahi debeat, ratione tamen idoneâ habitûs, ætatis, et vigoris ægrotantis ſemper habitâ : raro vero plus ſimplici vice mittendus, nam infantes, quos plerumque morbus adoritur, evacuationes ægrè ſuſtinent largas ; et præterea, morbis in ſpaſmodicis, inter quos plane annumeranda eſt Pertuſſis, ubi irritabilitas corporis adaucta eſſe videtur, repetita evacuatio non tantum non levet, ſed morbum graviorem reddat, et curatu difficiliorem.

Veſicatoria. — Sæpiſſime in Pertuſſi, inſolitâ ſanguinis copiâ pulmones opprimuntur, atque diſcrimen obſtructionis vel inflammationis inſtat. Hujuſmodi in caſibus, ad evocandum a partibus internis humorum curſum, feliciſſimo

cum

cum eventu, urgenti reſpiratione difficili, uſurpantur epiſpaſtica. Ampla ſint, et quo propius parti apprime dolenti eo fauſtiore cum eventu, per longum temporis ſpatium applicentur, et poſt intervalla paucorum dierum, partibus quibus admota fuerant ſanatis, iterum renoventur, oportet: ſic enim adhibita, humores ad corporis ſuperficiem elicient, et ut iidem potentius eliminentur, efficient. Pari ratione, fonticuli et ſetacea uſurpantur, ſed hæc æque efficacia raro aut nunquam reperiuntur.

Laxantia. — Alvus fuſa leniorem tuſſim, aſtricta ſæviorem reddit. Medici igitur eſt, natura ipſa monſtrante viam, cautè veſtigia illius premere, et alvum leniter fuſam ſervare. Alvus aſtricta infantibus præcipue nociva, febrem intendit, convulſiones et epilepſiam non raro inducit; præterea incauti infantuli quodcunque e pulmonibus aſcenderit raro exſpuunt, ſed deglutiendo in ventriculum demittere ſolent; unde inteſtina plus juſto gravari neceſſe eſt: quamobrem ad purgantia mitiora decurrendum eſt; quippe draſtica

nimia evacuatione debilitatem inducunt, mobilitatem adaugent, ſemperque nocent.

Emetica.—Omnes ferme auctores, qui de hoc morbo ſcripſerunt, hoc genus remediorum ſummis laudibus efferunt, et modum obſervando, quo, natura paroxyſmo finem imponit ſimplicioribus morbi formis, illam in gravioribus ope medicamentorum imitantur, optatiſſimo cum effectu. Nihil enim ad eliminandum mucum tenacem viſcidumque, qui pulmones et foliculos bronchiorum mucoſos obſidet, efficacius reſpondit, quam uſus emeticorum. Porro fluidis ad corporis ſuperficiem evocatis ope eorundem, a multis incommodis, quæ oriuntur ex humorum in pulmonibus copiâ, præcavetur, alvoque leniter ſubductâ, purgantis remedii vice funguntur. Curandum tamen eſt ne ſæpius eorum plenæ doſes iterentur, quæ nimiam debilitatem corpori inducerent. Propinato igitur ſemel vel iterum emetico, tunc ad fractas doſes decurrendum eſt, quibus nauſea tantum moveatur; ſic enim diaphoreſin et evacuationes elicient. Tartarus emeticus hoc modo datus inſigniter ab HOFFMAN-

NO

NO eſt laudatus. En verba ipſius. " Et certe con-
" ciſa doſi Tartarus emeticus ſolutus in miſtura
" commoda, ejuſmodi in caſibus ſi detur, longe op-
" timum et deſideratiſſimum præſtat effectum."
Si admiſceatur pulvis abſorbens tartaro emetico, ut admonet FOTHERGILL, ab infantibus facilius et optimo cum eventu inſumitur. Signis inflammationis mitigatis, opium vel laudanum liquidum tartaro adjunctum diaphoreſin potenter promovet, et ſpiracula cutis, quæ hoc morbo fere ſemper conſtricta ſunt, relaxat aperitque. Scopo eidem ſyrupo ſcillitico vinum antimoniale commiſtum reſpondet, vomitionem mitem perſpirationemque ſalutiferam inducens.

Fomenta. — Hæc, humorum curſum a pulmonibus avertendo, multum levaminis afferre ſolent. Frigus extremarum corporis partium hæc valde neceſſaria eſſe indicat. Igitur et manus et pedes in aquam tepidam ſæpius immittere, et ibi per quartam horæ partem ſervare, multum commodi habet; eaſdem partes circumtegere pannis laneis aqua calida madefactis, et dein accurate contortis, eundem effectum præbet.

Præter

Præter remedia ſupra memorata, et alia a medicis uſurpari ſolent, quæ *pectoralia* audiunt, quorum alia vocantur demulcentia, et vel mucilaginoſa vel oleoſa vel dulcia ſunt. Tuſſim, ex acri materia in corporis fluida diffuſa exorientem, quæ quidem olim opinio fuit, credebantur ſopire demulcentia, tum acrimoniam humorum obvolvendo, tum fauces ex acri quodam tuendo. Sed de tali acrimonia in Pertuſſi non liquet; porro decocta hujus generis ventriculum gravant, appetitum hebetant, ſitim accendunt, quapropter plurimum nocent. Alia *ſtimulantia* vocantur, utpote quæ mucum tenacem attenuendo, et ſolidorum actionem ciendo, liberam expectorationem promovere putantur. Sed quoniam talia vehementer ſtimulent, ex toto hoc morbo negligi debeant.

Quantum ad alterum medendi ſcopum attinet, ubi morbus a vi conſuetudinis ſolâ pendere putatur, pyrexia et ſignis inflammatoriis ſublatis, antiſpaſmodica et tonica uſurpari debeant.

Antiſpaſmodica.—De variis in hoc morbo antiſpaſmodicis, medici periculum facere ſolent; et quis

ſuum

ſuum inſigniter tollit. *Caſtoreum* ſummis laudibus effert MORRIS, et raro aut nunquam ſpem ſuam fefelliſſe autumat. Sed quoniam cortici Peruviano admiſtum aut contrayervæ dedit, forſan fructus talibus in caſibus percepti, his attribuendi eſſent; præcipue quoniam æquè efficax, experimentis aliorum, (inter quos CULLENUS fide maximè dignus eſt), haud inveniebatur. *Moſchus.*—Moſchi viribus in ſolvendis ſpaſmodicis affectionibus multi atteſtantur, et Dr. HOME proſpero eventu in Tuſſi Convulſiva nonnunquam adhibuit. Ubi effectus minus proſunt, forſan impurus, aut nimis parca manu, adhibitus eſt. *Aſſafœtida.*—MILLAR, in obſervationibus de Pertuſſi, hocce medicamentum multa laude cumulavit; verum experientia aliorum ad effectus ejus bonos in Pertuſſi ſtabiliendum adhuc deeſt. *Opium* inter remedia antiſpaſmodica primum obtinet locum, et febre et dyſpnœa fugatis, maximo cum fructu ad tuſſim demulcendam, ſomnum conciliandum, et vires refocillandas, uſurpatur: initio vero, febre et ſymptomatibus inflammatoriis urgentibus, ab uſu ejus ex toto abhorrendum eſt. *Cicu-*

ta.—

ta.—Hoc remedium in Pertuſſi BUTTER multum commendat, et in confeſſo eſt apud medicos, poteſtate antiſpaſmodicâ eſſe præditum. In Noſocomio Edinenſi ſub Dr. HOME, in hoc morbo optato cum eventu in tuſſi compeſcenda, doſibus gradatim plurimum auctis, ni fallor, conſpexi. Æther vitriolicus, quanquam vix aut ne vix quidem in Pertuſſi uſurpatus eſt, tamen, ſi ab analogia ejus effectûs in aliis ſpaſmodicis affectionibus judicare liceat, multum boni ab eo expectandum, et non eſt cur ejus periculum non faciamus, præcipue ut exper. Dr. HOME liquet, neque inſtar ſpaſmodicorum aliorum corpus calefacit irritatve. Hæc hactenus de antiſpaſmodicis; nunc ad remedia tonica tranſeamus.

Sub titulo tonicorum, varia medicamenta, quaſi in hunc morbum ſpecifica, olim decantata fuere; qualia ſunt *moſchus* pyxidatus et viſcus quercinus, uſus vero horum nunc obſolevit, et cortex Peruvianus iis merito anteponitur. Cæteris remediis tonicis hucuſque e regno vegetabili depromptis, longe antecedit cortex largis doſibus aſſumptus;

ubicunque

ubicunque vero diathesis phlogistica adest et tussis urget, ab usu corticis, utpote effectus nocivos edentis, abstinere debeamus.

Lavatio frigida.—Ad debilitatem laxitatemque removendam hoc remedium in primis efficax inventum est, et nonnullis in exemplis Tussim Convulsivam inveteratam, medicamentis incassum tentatis, sustulit: minime tamen incaute adhibendum est, plethora, diathesi phlogistica, febre aut dyspnœa urgentibus, ab usu omnino abhorrendum est. His vero debellatis summo cum beneficio, morbo per longum tempus vi consuetudinis solâ protracto, ad balneum frigidum decurritur. *Exercitatio.*—Hac modice adhibitâ, nihil ad vim corpori languido et debilitato restituendam accommodatius esse potest. Ægrotus equo vel rheda vehi debet; aut ubi talia, propter res angustas domi, comparari non possunt, suspenso sedili * sub dio uti, oportet. *Cœli mutatio.*—Hæc a quibusdam maxime proficua in hoc morbo existimatur, ab

* Vide Carmichael Smith, 1787.

aliis prorſus inutilis putatur. CULLENUS maximi nominis teſtatur, ſe deprehendiſſe utilem plurimis in caſibus, ſed effectus quos edidit fugaces eſſe. Propter exercitium vero corporis et objectorum varietatem, quæ ægri animum ab ſenſu ærumnarum avertit, maximum in protracta Pertuſſi beneficium e cœli mutatione ſperarem. E frigidiore in calidiorem ſe recipere æger debeat. Inquinatum urbis aërem deſerere, et ruris purum inſpirare, nonnunquam proſit; quanquam, mirabile dictu, migratio e meliore in pejorem non minus efficax aliquando invenitur. Ideoque, ut commoda hoc fonte naſcentia plene perciperet æger, modo rus ex urbe, modo urbem, rure relicto, petat. *Terror.*—Inter remedia quæ ſecundo hujus morbi ſtadio uſurpari debeant, terror ſubitus annumeratur, et ſi juſtum ejus gradum metiri, et uſum ritè adminiſtrare poſſimus, remedium potentiſſimum inveniri poſſe veriſimile eſt. Fulmen electricum ad hunc finem aſſequendum multo aptius eſſe videtur, quam methodus apud vulgus in praxi familiari, ſecundum WILLIS, imponendi affectum

molendini

molendini receptaculo. Præmium nonnunquam propoſitum, paroxyſmo tuſſis imminenti vel jam ſubſtanti, finem impoſuit.

Enumeratis nunc medicamentis, quibus contra Pertuſſim medici præcipue utuntur, reſtat tantum, antequam finem faciam, ut nonnihil de diæta et veſtitu ægri dicam. Morbo incipiente, ubi febris et ſymptomata inflammatoria ſæviunt, diæta tenuis et concoctu facillima ſit, oportet, ex lacte et pane præcipue confecta, ab cibo animali ſolido, quippe qui febrem accendit, cautè abſtinendum eſt; febre autem finem verſus morbi ſopitâ, diæta magis refocillans nutrienſque exigatur, parca quantitate, ſed ſæpius in die porrecta; nam nimis copiosè ingeſta ventriculo oneri fit, et dyſpnœam excitet.

Morbo penitus amoto, debili, et emacie confecto ægro vigor et robur reſtaurantur; lacte aſinino, juculis nutrientibus, aëre puro, exercitatione modica, et induſio laneo.

F I N I S.